

Motion till riksdagen 2010/11:So369

av **Magdalena Andersson och Jan-Evert
Rådström (M)**

Haveriutredningar vid självmord

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om haveriutredningar vid självmord.

Motivering

Den 1 januari 2008 fick Sverige en ny lag som berör barn som avlidit till följd av brott, den så kallade lex Bobby. I korthet kan den beskrivas så att när ett barn misshandlas till döds ska en haverikommission tillsättas för att se hur det kunde gå så snett, hur ett barn kunde utsättas för så svår misshandel att det dog utan att myndigheterna ingrep. Syftet är att med hjälp av den kunskap man får kunna sätta in åtgärder för att förhindra liknande brott i framtiden. Skydda andra barn, helt enkelt.

Vi anser att det också behövs haverikommissioner vid självmord.

Riksdagen har antagit ett nationellt program för självmordsprevention. Det omfattar en övergripande vision och nio strategier. Den övergripande visionen är att ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda vägen ur den upplevs vara självmord. Ingen ska behöva ta sitt liv.

Samtidigt ökar den psykiska ohälsan bland barn och unga. Suicid är den vanligaste dödsorsaken i åldersgruppen 15–24 år både bland män och bland kvinnor. Varje vecka väljer mellan två och tre unga människor att ta sitt liv. Ungdomen, den tid i livet då allt är möjligt och mycket känns stort, nytt och spännande. Men samtidigt den tid då många upplever oro för vardagen och för framtiden. De flesta ungdomar tar sig igenom sin uppväxt utan större problem, men några upplever en så stor oro att de dämpar sin oro och ångest med droger eller genom olika självskadebeteenden. Andra väljer det yttersta medlet och går så långt att de tar sitt liv. Gemensamt för dessa är en sårbarhet

Fel! Okänt namn på

och en stor mottaglighet för livets motgångar. Sårbarheten kan bero på ärftlighet, men också på svåra upplevelser eller livssituationen.

Om en person som begått självmord har varit i kontakt med vården de senaste fyra veckorna innan självmordet ska man enligt nuvarande regelverk göra en kartläggning av vad som skett och vilka kontakter man haft. Det är bra. Men vi menar att en sådan kartläggning bör alltid göras vid ett självmord, det är inte tillräckligt att bara göra det då man har haft vårdkontakt.

När ett flygplan kraschar görs en haveriutredning. Tanken är att förhindra andra plan från att göra samma sak. När en människa "kraschar" görs ingenting systematiskt. Det borde ske.

Lex Bobby kan ses som en form av social haveriutredning när ett barn blivit utsatt för brott och dödsfall. Där utreds hur sociala myndigheter, skola, sjukvård och barnomsorg agerat – vad som har gjorts och inte gjorts, men kanske borde ha gjorts. Den är inte till för att jaga syndabockar utan för att bli bättre på att förebygga, så att detta inte ska hända igen, för att hela samhället ska bli bättre på att se hur det kunde ha undvikits.

Vi anser att det behövs en samlad haveriutredning, typ *lex Bobby*, vid suicid. Det är först när vi får kunskaper om vilka luckor som måste tätas och vilka fel som måste åtgärdas, som vi på allvar kan förhindra och hjälpa. Regeringen bör verka för att Socialstyrelsen initierar ett arbete i denna riktning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 21 oktober 2010

Magdalena Andersson (M)

Jan-Evert Rådström (M)